

PID Darmkanker

Patiënt Informatie

Dossier

Inleiding

Van uw behandelend specialist heeft u te horen gekregen dat er bij u de diagnose kanker is vastgesteld. Vanwege de diagnose en mogelijke behandeling ontvangt u in een korte tijd veel informatie. Juist in een periode van spanning en onzekerheid is het moeilijk om alle informatie te onthouden. Daarom dit Patiënten Informatie Dossier (PID), waarin alle informatie voor u gebundeld is. Dit biedt u de mogelijkheid om de informatie thuis rustig door te lezen.

Door de informatie die wij u aanbieden in dit patiënten informatie dossier, krijgt u meer inzicht in uw ziekte, de behandeling en de gevolgen hiervan. Natuurlijk proberen wij de informatie zoveel mogelijk individueel af te stemmen. Soms lopen dingen anders dan gepland omdat er omstandigheden kunnen zijn waarin uw situatie verandert. Dit kunnen persoonlijke omstandigheden zijn maar ook medische. Niemand is immers hetzelfde en ook darmkanker is niet bij iedereen gelijk. Soms is uw persoonlijke situatie dus anders dan in dit PID staat beschreven.

Gedurende uw ziekte-traject kunt u te maken krijgen met meerdere hulpverleners. Denk hierbij bijvoorbeeld aan arts(en), verpleegkundig specialisten, verpleegkundigen. In uw PID vindt u terug hoe, maar ook wanneer, u contact kunt opnemen met de diverse hulpverleners.

Patient Journey app

Veel informatie over uw behandeling kunt u vinden in onze Elkerliek behandelapp; De Patient Journey app. Deze is gratis te downloaden via de Apple store of Google Play store.

Vragen

Mocht u vragen hebben over uw ziektebeeld of behandeling, neem dan contact op met de verpleegkundig specialist. Indien de verpleegkundig specialist niet aanwezig is, kunt u contact opnemen met de polikliniek van uw behandelend arts. Als u een afspraak wil verzetten kunt u contact opnemen met de polikliniekassistente van de betreffende polikliniek.

De verpleegkundig specialist binnen het zorgpad darmoncologie

Op onze polikliniek Chirurgie werken we met verpleegkundig specialisten. De verpleegkundig specialist is een universitair opgeleide verpleegkundige die zich (binnen dit zorgpad) gespecialiseerd heeft in darmkanker. Zij is een zelfstandig behandelaar. Samen met het team van darmoncologie is zij verantwoordelijk voor de zorgverlening aan een geselecteerde groep patiënten die deze afdeling bezoekt.

De verpleegkundig specialist heeft zowel medische als verpleegkundige kennis en is in staat besluiten te nemen op het gebied van diagnose en behandeling. De verpleegkundig specialist chirurgie brengt uw klachten in kaart, verricht lichamelijk onderzoek, regelt de onderzoeken die u nodig heeft en vertelt u samen met chirurg de uitslag. Dit alles vindt plaats volgens vaste richtlijnen die zijn opgesteld door het darmkankerteam. De verpleegkundig specialist vormt samen met de darmchirurg, gespecialiseerd coloncaveverpleegkundige, radioloog, patholoog, internist oncoloog en radiotherapeut uw behandelteam. In dit behandelteam wordt nauw samengewerkt. Hierdoor worden behandeling en informatie zorgvuldig op elkaar afgestemd conform geldende nationale en internationale richtlijnen.

Tijdens het gehele traject komt u met verschillende hoofdbehandelaars in contact:

- gedurende de diagnostische fase is de MDL-arts of internist uw hoofdbehandelaar;
- tijdens de behandelfase is dit de chirurg of oncoloog;
- indien u geopereerd wordt, is het mogelijk dat er meerdere chirurgen bij uw behandeling zijn betrokken en dat u met verschillende chirurgen polikliniekafspraken heeft. Dit is om de planning van afspraken en het traject tot en met het moment van de operatie snel te laten verlopen. Uiteraard zorgen zij ervoor dat informatie en gegevens over uw diagnose en behandeling onderling wordt uitgewisseld en bekend is.

Belangrijke telefoonnummers & team Darmoncologie

Op onderstaande lijst vindt u een overzicht van verschillende hulpverleners met bijbehorende contactgegevens.

Elkerliek ziekenhuis algemeen

Locatie Helmond T: 0492 - 59 55 55

Locatie Deurne T: 0493 - 32 88 88

Wanneer contact opnemen?

Het is belangrijk om in onderstaande gevallen altijd contact op te nemen:

- opgeblazen gevoel en/of misselijkheid;
- braken;
- toenemende buikpijn;
- als u geen ontlasting meer kunt krijgen en/of drie dagen geen ontlasting gehad heeft.

Neem bij deze klachten direct contact op met uw verpleegkundig specialist. T: 0492 - 59 51 77

Indien de verpleegkundig specialist niet aanwezig is, bel dan de polikliniek Chirurgie. T: 0492 - 59 59 61

Buiten kantooruren (avond-, nacht- en weekenduren) neemt u contact op met de Spoedeisende hulp. T: 0492 - 59 55 71

Wanneer u contact opneemt met het ziekenhuis is het belangrijk dat u de volgende gegevens bij de hand heeft:

- uw naam en geboortedatum;
- de naam van uw behandelend arts.

Voor het maken, verzetten of annuleren van een afspraak kunt u contact opnemen met de polikliniek Chirurgie.

Verpleegkundig specialist

Mw. J. Hogeweg

Bereikbaarheid:

Via polikliniek chirurgie

T: 0492 - 59 59 43 of

T: 0492 - 59 51 77

Chirurgen

Mw. B.M.D.
Lemaire

Mw. E.E.
Schinner

dr. P.H.E.
Teeuwen

dr. T. de Vries
Reilingh

Dhr. J. Wegdam

Bereikbaarheid:

Via polikliniek chirurgie

T: 0492 - 59 59 61

Coloncareverpleegkundigen

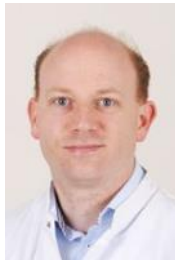
Inge van Lieshout Mirjam van Berkom

Coloncare (stoma) verpleegkundige

E-mail: stomazorg@elkerliek.nl

T: 0492-59 51 76

Internisten/(hemato)oncoloog

mw. M.M. Teeuwen Dhr. J. Vincent Mw. dr. M. Pepels

Maag-, Lever-, Darmartsen (MDL-artsen)

Dhr. M.A. van Dijk Mw M.L. Hazer Dhr. J.M. Ramaker S.H.C. van Stiphout Mw. A. Reumkens

Bereikbaarheid:

Via polikliniek interne geneeskunde

T: 0492 - 59 59 59

Informatie over uw ziektebeeld

Voor informatie over darmkanker verwijzen wij u naar de KWF folder '[Darmkanker](#)' en [kanker.nl](#)

Prehabilitatie

De uitkomst van uw behandeling hangt sterk samen met uw algehele conditie. Denk hierbij aan lichaamsgewicht, lichamelijke conditie en mentale gezondheid. Ook uw voedingspatroon, rookgedrag, alcoholgebruik zijn factoren die het risico op complicaties mede bepalen. Ook uw vermogen om te herstellen na de operatie en/of behandeling wordt hierdoor bepaald.

Hoe kunnen we samen zorgen dat u zo goed mogelijk aan de behandeling van uw ziekte kunt beginnen?

Prehabilitatie is een aanpak om u vóór de operatie of chemokuur fit te krijgen en op deze manier een voorsprong te geven. Hierdoor gaat het herstel nadien sneller en heeft u minder kans op complicaties. Ook is de kans op complicaties en bijwerkingen van mogelijke chemokuren en/of bestraling kleiner en gaat het herstel vlotter.

Met het prehabilitatie-programma van het Elkerliek helpen we u voor te bereiden op de ingrijpende behandeling. Het is een combinatie van conditietraining, krachttraining, ondersteuning in voeding, mentale ondersteuning en hulp bij het stoppen met roken. Bij uw traject zijn meerdere zorgprofessionals betrokken. In de periode dat er verder onderzoek gedaan wordt om de ernst en omvang van uw ziekte zo goed mogelijk in kaart te brengen, gaat u aan de slag met dit programma.

Bij een darmkankeroperatie levert u veel in aan conditie. Tussen de diagnose en het moment van de operatie zitten over het algemeen vijf tot zes weken.

Dat is relatief kort, maar wel een periode die u optimaal kunt benutten om u lichamelijk en geestelijk sterker te maken.

Prehabilitatie gaat in twee stappen: risico-inventarisatie en risico-beperking. De inventarisatie doet u samen met uw verpleegkundig specialist of gespecialiseerd verpleegkundige colonicare. Aan de hand van een vragenlijst bekijkt u welke onderdelen van het programma voor u relevant zijn. Het kan zijn dat de sportarts aanvullend hierop onderzoekt op welke manier u het beste uw lichamelijke conditie kunt verbeteren.

Met de tweede stap, de risico-beperking, gaat u actief op de benodigde onderdelen aan de slag. U doet dit onder begeleiding van professionele hulpverleners die verbonden zijn aan het prehabilitatie-programma. Zij zijn er gezamenlijk op gericht om u zo goed mogelijk voor te bereiden op de operatie en het herstelproces.

Hulpverleners prehabilitatie-programma

De volgende hulpverleners kunnen u ondersteunen in uw prehabilitatie:

Sportarts

Het kan zijn dat, aan de hand van de uitslag van de screening, u nog een consult krijgt bij de sportarts om de mate van uw conditie te bepalen. De conditie wordt bepaald middels een CPET (CardioPulmonary Exercise Test). Dit is een fietstest waarbij u gaat fietsen tot u niet meer verder kunt. Doordat u fietst met een kapje op uw gezicht kan een ademgasanalyse worden gedaan. Aan de hand van uw ademhaling kan dan uw precieze conditie worden bepaald.

Fysiotherapeut

Onder begeleiding van de (oncologisch) fysiotherapeut traint u 3x per week om uw conditie te verbeteren. Deze training duurt een uur en omvat zowel cardiotraining (lopen/fietsen) als krachttraining. De intensiteit hiervan wordt aangepast aan uw niveau. Voordat de training start wordt er een aantal testen afgenomen om te bepalen hoe uw conditie is.

Diëtist

De diëtiste kan u helpen als u problemen heeft met eten of als u onder-/ of overgewicht heeft. Daarnaast kan ze adviezen geven over voeding die belangrijk zijn voor, tijdens en na de behandeling, om uw herstel te optimaliseren. Tijdens het prehabilitatie-programma kunt u begeleiding krijgen van de diëtiste. Meer informatie over voeding en diëtetiek vindt u in de folder 'Ondervoeding bij ziekte'.

Medewerker afdeling Geestelijke verzorging en Ethiek

De diagnose kanker kan van grote invloed zijn op uw leven en dat van uw naasten. Om mentaal sterk de behandeling door te komen, te leren ontspannen of voor een luisterend oor wordt u voor mentale ondersteuning verwezen naar een medewerker van de afdeling Geestelijke verzorging en Ethiek (AGVE). Meer informatie vindt u in de folder 'Mentale ondersteuning'.

De programma's worden aangeboden in groepsbijeenkomsten. U krijgt hierin uw persoonlijke programma. Waar nodig kunnen individuele afspraken gemaakt worden. Er wordt gewerkt op locatie **Vitaliek**, Julianalaan 2, Helmond. Dit is op korte afstand van het Elkerliek ziekenhuis. De verpleegkundig specialist stelt in overleg met u en alle betrokken hulpverleners het programma op.

Longverpleegkundige

Op de 'stoppen met roken polikliniek' krijgt u begeleiding in de weg naar een rookvrij leven. Een longverpleegkundige onderzoekt samen met u welke ondersteuning het beste bij u past.

Belangrijk

Het is van belang dat u voor een operatie geen alcohol gebruikt. Heeft u problemen om te stoppen met het drinken van alcohol, raadpleeg dan uw huisarts. Een ondersteunende website hiervoor is www.minderdrinken.nl.

Onderzoek

Om de diagnose kanker met zekerheid te stellen, zijn verschillende onderzoeken nodig. Omdat niet alle patiënten dezelfde voorgeschiedenis en klachten hebben, doorloopt u een individuele route voor de onderzoeken. Om de juiste behandeling vast te kunnen stellen, kan (aanvullend) onderzoek nodig zijn. De behandelend specialist of verpleegkundig specialist bespreekt met u welke onderzoeken nodig zijn om voor u de juiste diagnose en behandeling vast te stellen.

Diagnostiekprogramma darmkanker

Het diagnostiekprogramma houdt in dat alle noodzakelijke onderzoeken binnen maximaal twee weken plaatsvinden.

Er wordt een CT-scan gemaakt van de buik en longen.

- Als er in de endeldarm een kanker is gevonden dan wordt er ook een MRI van de endeldarm gemaakt.
- Het weefsel (biopt) wat afgenomen is tijdens de coloscopie wordt bekeken door de patholoog. De uitslag van het weefselonderzoek wordt ook met u besproken.
- Er wordt bloed afgenomen.

Als alle onderzoeken bekend zijn, vindt er een multidisciplinair overleg met specialisten plaats. Kort na dit overleg krijgt u een afspraak bij uw behandelend specialist, MDL-arts of bij de chirurg om de uitslagen en het behandelplan te bespreken.

De kwetsbare oudere patiënt

Ouderen patiënten in het ziekenhuis lopen een verhoogd risico op het krijgen van bijkomende problemen, zoals acute verwardheid, gewichtsverlies, problemen met zelfstandig lopen/aankleden/ wassen en vallen. Door deze bijkomende problemen kan het zijn dat de oudere patiënt onnodig langer in het ziekenhuis ligt of slechter zelfstandig gaat functioneren dan voorheen. In het Elkerliek besteden we extra aandacht aan de (kwetsbare) oudere patiënt met de bedoeling om complicaties/bijkomende problemen zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en verder verlies van zelfstandig functioneren te bestrijden.

Tijdens het intakegesprek worden bij alle patiënten van 70 jaar of ouder de risicofactoren in kaart gebracht. Op basis van de uitkomsten kan het zijn dat u nog een afspraak bij de geriater (specialist ouderenzorg) krijgt. Alle patiënten van 85 jaar of ouder krijgen standaard een verwijzing naar de geriater op basis van de leeftijd. Deze afspraak vindt plaats voordat de behandeling wordt gestart.

Behandeling

Bij het vaststellen van het behandelplan wordt uw situatie besproken in een multidisciplinair overleg (de oncologie bespreking). Hierbij zijn meerdere specialisten aanwezig.

Om uiteindelijk te kunnen bepalen welke behandelingen plaats kunnen vinden, zijn de volgende punten van belang:

- Locatie/grootte van de tumor.
- Het stadium van de ziekte.
- Leeftijd, algehele lichamelijke conditie en bijkomende ziekten.

Bij een coloncarcinoom wordt een andere behandeling toegepast dan bij een rectumcarcinoom. Een behandeling tegen darmkanker kan een combinatie zijn van onderstaande behandelopties. Uw arts beoordeelt, samen met u, welke behandeling(en) het beste bij u, uw ziekte en uw situatie past.

Darmoperatie

Bij een operatie wordt behalve de tumor ook gezond weefsel weggenomen. Door ruim te opereren wordt de kans vergroot dat alle kankercellen worden verwijderd. Afhankelijk van de locatie van de tumor wordt bepaald welk deel van de darm weggehaald wordt.

Naast de darm worden ook de nabijgelegen bloedvaten en lymfeklieren meegenomen. Zowel de tumor als de lymfeklieren worden opgestuurd naar het laboratorium. Deze worden onderzocht op mogelijke uitzaaiingen.

Er zijn twee soorten operaties: laparoscopisch en de 'open' operatie. Welke operatietechniek gekozen wordt, is afhankelijk van uw lichamelijke conditie, eventuele eerdere operaties en de uitgebreidheid van de tumor.

Indien uw behandeling een operatie betreft, krijgt u nog een afspraak met de anesthesioloog, verpleegkundig specialist, stomaverpleegkundige en de fysiotherapeut.

Anesthesioloog

In het gesprek met de anesthesioloog wordt onder andere de vorm van anesthesie besproken. Hij/zij stelt u vragen over uw gezondheid en verricht een lichamelijk onderzoek. Eventueel wordt er aanvullend onderzoek aangevraagd en wordt bekeken of een bezoek aan een andere medisch specialist nodig is.

Verpleegkundige specialist

In het gesprek met de verpleegkundig specialist en/of coloncare verpleegkundige krijgt u uitleg over de operatie, beleid na de operatie en indien nodig uitleg over het krijgen van een stoma.

Fysiotherapeut

Bij de fysiotherapeut krijgt u pre- en postoperatieve ademhalingsoefeningen en uitleg hoe te mobiliseren na een darmoperatie.

Complicaties & gevolgen

Geen enkele ingreep is vrij van de kans op complicaties. Zo zijn er ook bij darmoperaties de normale risico's op complicaties van een operatie, zoals trombose, longembolie, blaasontsteking, longontsteking, nabloeding of wondinfectie. Daarnaast zijn er enkele specifieke complicaties mogelijk. Zo is een ernstige complicatie lekkage van de darmnaad. Deze complicatie komt landelijk gezien ongeveer 5-10% voor.

Bij een uitgebreide endeldarmoperatie (al dan niet in combinatie met bestraling) kunnen er bij zowel mannen als vrouwen problemen zijn bij het plassen. Bij mannen treedt soms impotentie op. Vrouwen kunnen problemen ervaren met de vochthuishouding van de vagina.

Naast de complicaties kan een darmoperatie ook gevolgen hebben voor het ontlastingspatroon. Dit bespreken de verpleegkundig specialist, de chirurg en de coloncare (stoma) verpleegkundige met u.

Toestemming

U beslist zelf of gestart wordt met de behandeling en geeft hiervoor toestemming. Wilt u er eerst over nadenken? Zeg dit tegen uw arts en spreek af wanneer en hoe u uw beslissing laat weten. Het is mogelijk om een andere arts te raadplegen (second opinion). Maak dit bespreekbaar met uw behandelend arts zodat deze uw gegevens beschikbaar kan stellen.

Belangrijk: informeer bij uw zorgverzekeraar over de vergoeding van de kosten voor een second opinion.

Vragen

Mocht u na het lezen van deze informatie nog vragen hebben dan kunt u die natuurlijk altijd stellen aan uw behandeld arts of de verpleegkundig specialist.

Aanvullende informatie

Meer informatie:

Hebben u of uw naasten behoefte aan meer (achtergrond)informatie dan adviseren wij onderstaande informatiebronnen.

KWF Kankerbestrijding

www.kwf.nl

Veel informatiefolders van het KWF zijn ook te verkrijgen bij de verpleegkundig specialist.

Nederlandse Federatie voor Kankerpatiëntenorganisaties (NFK)

Lotgenotencontact

- T. 088 - 002 97 77
E. secretariaat@nfk.nl
I. www.nfk.nl

Voor lotgenotencontact kunt u terecht bij patiëntenverenigingen, maar u kunt ook eens binnenlopen bij een inloophuis. Een inloophuis is een laagdrempelige ontmoetingsplaats, waar een luisterend oor geboden wordt aan mensen met kanker, hun naasten en (eventueel) hun nabestaanden. In deze regio kunt u gebruik maken van:

- Inloophuis De Cirkel in Helmond www.inloophuisdecirkel.nl
- Inloophuis De Eik in Eindhoven www.inloophuis-de-eik.nl
- Toon Hermans Huis in Venlo www.toonhermanshuisvenlo.nl

Kanker.nl (online platform met informatie over kanker)

- T. 0800 - 022 66 22
E. infolijn@kanker.nl
I. www.kanker.nl

Maag-Lever-Darm Stichting

- T. 033 - 752 35 00
E. info@mdls.nl
I. www.mdls.nl/kanker/darmkanker

Nederlandse Stomavereniging

- T. 030 – 634 39 10
E. info@stomavereniging.nl
I. www.stomavereniging.nl

Websites

- www.chirurgenoperatie.nl
- www.stomaatje.nl
- www.kankeroperatie.nl

•

Telefoonnummers en adressen

Locatie Helmond
Wesselmanlaan 25
5707 HA Helmond
T: 0492 – 59 55 55

Locatie Deurne
Dunantweg 16
5751 CB Deurne
T: 0493 – 32 88 88

Locatie Gemert
Julianastraat 2
5421 DB Gemert
T: 0492 – 59 55 55